

Europejskie Dni Dziedzictwa
6.09-13.10.2017

Gdzie duch spotyka się z przestrzenią

INFORMATOR

województwo
wielkopolskie

Informator opracowany w Narodowym Instytucie Dziedzictwa
Oddział Terenowy NID w Poznaniu
61-725 Poznań, ul. Mielżyńskiego 27/29
tel. 61 8517364, fax 61 8517364
e-mail: bmarzeta@nid.pl
www.nid.pl
www.edd.nid.pl

Opracowanie: Beata Marzęta
Fotografie: NID, Organizatorzy, D. Gąsior, Ł. Gdak, B. Linette (zdjęcia ze zbiorów Cyfrowego Archiwum im. Józefa Burszty w Poznaniu), M. Małkus, T. Mieloch
Na okładce: Brama Poznania, fot. Łukasz Gdak
Projekt okładki: Grażyna Kasprzak
Opracowanie graficzne, skład, łamanie: Grażyna Kasprzak

Patronat honorowy:

**MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK**

ISBN: 978-83-63260-80-4
Publikacja sfinansowana ze środków Narodowego Instytutu Dziedzictwa

**NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA**
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmian w programach!

Szanowni Państwo,

przed nami 25. edycja Europejskich Dni Dziedzictwa pod hasłem „Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu”.

Podczas wrześniowego święta zabytków zwrócimy szczególną uwagę na piękno i malowniczość polskich krajobrazów – dużych miast, mniejszych miejscowości i wsi. Będziemy odkrywać krajobraz będący zapisem historii i tradycji kolejnych pokoleń, etapów rozwoju gospodarki, technologii i nauki, a także wrażliwości estetycznej oraz sztuki. Wyraźnie podkreślimy konieczność jego ochrony i potrzebę kształtowania w taki sposób, aby stał się świadectwem szacunku współczesnego pokolenia dla przeszłości i przyszłości, patriotyzmu małych i wielkich ojczyzn. Wartości historyczne, artystyczne i estetyczne zabytków, będących elementem krajobrazu kulturowego, budują poczucie identyfikacji oraz dumy z miejsca zamieszkania wśród społeczności lokalnych.

Wielość form krajobrazu, różna skala jego percepcji, zróżnicowana intensywność i dynamika jego przekształceń umożliwiają wielopłaszczyznowe odczytywanie bogatych treści zakodowanych w otaczającym nas krajobrazie. Różnorodne działania przygotowane w ramach tegorocznej edycji Europejskich Dni Dziedzictwa są tego potwierdzeniem. Mam nadzieję, że wspólne, radosne świętowanie zasieje ziarno refleksji i odpowiedzialności.

Wszyscy jesteśmy częścią krajobrazu, każdy z nas ma wpływ na jego kształt i to od nas zależy, jak będzie wyglądał. Krajobraz to nasza przestrzeń pracy, nauki oraz odpoczynku. Uczmy się go, chrońmy i harmonijnie kształtujemy, bo jest to nasz wspólny obowiązek.

Wszystkim organizatorom serdecznie dziękuję, a Państwu życzę niezapomnianych wrażeń!

Dr hab. Magdalena Gawin

Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Generalny Konserwator Zabytków

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPÓLSKIEGO**

Szanowni Państwo,

witam na kolejnej odsłonie Europejskich Dni Dziedzictwa – największego w Europie projektu społeczno-edukacyjnego, dedykowanego promocji zabytków Starego Kontynentu, popularyzującego regionalną spuściznę kulturową jako integralną część wspólnego, europejskiego dorobku kulturalnego.

Tradycyjnie zapraszam do wielkopolskich instytucji kultury, które dla szerokiego grona odbiorców przygotowały propozycje prezentacji filmowych, warsztatów edukacyjnych, spacerów historycznych, wystaw i rajdów pieszo-rowerowych, nawiązujących tematycznie do

myśli przewodniej 25. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa. Tegoroczne motto wydarzenia – „Krajobraz dziedzictwa-dziedzictwo krajobrazu” – stanowić będzie z pewnością inspirację do dyskusji dotyczących wielu dziedzin naukowych, od geografii i historii po ekonomię i prawo. Jestem przekonany, że uniwersalność problematyki, wiążącej się z przetwarzaniem przez człowieka środowiska naturalnego i tworzeniem krajobrazu kulturowego, zaowocuje dużym zainteresowaniem odbiorców kultury, uwrażliwiając ich zarówno na potrzebę ochrony zabytków przeszłości, jak i piękna przyrody.

Europejskie Dni Dziedzictwa są co roku dla mieszkańców naszego regionu okazją do refleksji nad regionalną tożsamością i pełniejszego, bardziej wielowymiarowego poznania historii miejsca, w którym żyją. To znakomita okazja do odkrywania bogactwa kulturowego Wielkopolski. Serdecznie zapraszam!

Marek Woźniak
Marszałek
Województwa Wielkopolskiego

Europejskie Dni Dziedzictwa 2017

9.09.2017

Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa

Ogólnopolska Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa

Brama Poznania i Narodowy Instytut Dziedzictwa zapraszają na ogólnopolskie otwarcie Europejskich Dni Dziedzictwa 9 września w Poznaniu.

- **10.00-19.00 – Elektrociepłownia Garbary. Dokument potencjalny** - wystawa czasowa / Śluza Katedralna
- **11.00-11.45 – Krajobraz Mojego Miasta** – pokaz filmu / sala wielofunkcyjna
- **15.00-15.45 – Krajobraz Mojego Miasta** – pokaz filmu / sala wielofunkcyjna
- **18.30-19.00 – Oficjalne ogólnopolskie otwarcie EDD 2017** – amfiteatr nad Cybiną
- **19.00-20.15 – Koncert zespołu VOŁOSI** – amfiteatr nad Cybiną
- **20.30-22.00 – Jasna wyspa! Mapping na zabytkach** – Ostrów Tumski

Brama Poznania jest pierwszym w Polsce centrum interpretacji dziedzictwa. Idea i misja instytucji znajduje swe źródło w rozważaniach Freemana Tildena i jego teorii interpretacji przeszłości w oparciu o dawne obiekty i nowe technologie. Odnaleźć tu można narrację o dziejach wyspy katedralnej, grodzie z X wieku, pierwszej siedzibie dynastii Piastów, ale także, a może przede wszystkim, zmaganiu człowieka z losem, siłami natury i dążeniu do lepszego życia.

Brama Poznania jest częścią Ostrowa Tumskiego, miejsca, w którym kształtowała się polska państwowość. Właśnie stąd chrześcijaństwo zaczęło promieniować na ziemię polską. W katedrze na Ostrowie Tumskim spoczywają pierwsi władcy Polski. Przez wieki rozwijały się tu poznańskie tradycje akademickie i mecenat sztuki. Ostrów Tumski wyróżnia się także niezwykle atrakcyjnym położeniem. To wyspa usytuowana między nurtami Warty i Cybiny, którą cechuje bogactwo przyrodnicze ekosystemu nadrzecznego.

Brama Poznania zaprasza także na pozostałe wydarzenia w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa.

10 września

- **10.00-19.00 Elektrociepłownia Garbary. Dokument potencjalny** – wystawa czasowa / Śluza Katedralna
- **10.30-12.00 Laboratorium krajobrazu** – warsztaty dla rodzin z dziećmi / sala wielofunkcyjna / zapisy: edukacja@bramapoznania.pl
- **12.00-16.00 Krajobraz na agrałkach** - animacja dla każdego / przedpole Śluzy Katedralnej
- **12.00-13.30 Garbary z przewodnikiem** – dawna Elektrownia Miejska Garbary, ul. Panny Marii 2 / bezpłatne wejściówki do odbioru w Bramie Poznania
- **12.00-16.00 Wyteż wzrok** – gra terenowa dla rodzin z dziećmi / Ostrów Tumski, Śródka

- **14.00-14.45 Krajobraz Mojego Miasta** – pokaz filmu / sala wielofunkcyjna
- **16.00-16.45 Krajobraz Mojego Miasta** – pokaz filmu / sala wielofunkcyjna
- **15.00-16.30 Poczuj FLOW. Wycieczka z prądem (rzeki)** – tereny nad Wartą, Chwaliszewo / start: plaża miejska na Chwaliszewie
- **17.00-18.30 Co jest za Bramą?** – wprowadzanie tematyczne / ekspozycja Bramy Poznania / zapisy: 61 6477634.

16 września

- **10.00-19.00 Elektrociepłownia Garbary. Dokument potencjalny** – wystawa czasowa / Śluza Katedralna
- **10.30-12.00 Laboratorium krajobrazu** – warsztaty dla rodzin z dziećmi / sala wielofunkcyjna / zapisy: edukacja@bramapoznania.pl
- **12.00-16.00 Krajobraz na agrałkach** – animacja dla każdego / przedpole Śluzy Katedralnej
- **12.00-13.30 Garbary z przewodnikiem** – dawna Elektrownia Miejska Garbary, ul. Panny Marii 2 / bezpłatne wejściówki do odbioru w Bramie Poznania.

17 września

- **10.00-19.00 Elektrociepłownia Garbary. Dokument potencjalny** – wystawa czasowa / Śluza Katedralna
- **12.00-16.00 Wyteż wzrok** – gra terenowa dla rodzin z dziećmi / Ostrów Tumski, Śródka. Szczegółowe informacje na stronie: www.bramapoznania.pl. Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:
Brama Poznania ICHOT
 61-123 Poznań, ul. Gdańska 2
 tel. 61 6477606
 email: centrum@trakt.poznan.pl, www.bramapoznania.pl

17.09.2017

W niedzielę **17 września** w godz. **11.00-18.00** Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy zaprasza na wystawę **Dziedzictwo zapisane w ogrodzie** – historyczny spacer po dobrzyckim parku oraz na grę terenową dla dzieci i młodzieży **Dobrzyca gra terenowa!** Zwiedzanie parku z przewodnikiem: godz. **13.00 i 15.00**.

Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy to wspałałe miejsce, gdzie historia spotyka się z naturą. Muzeum posiada nie tylko pięknie odrestaurowany osiemnastowieczny pałac, ale także ponad dziesięć hektarów parku w stylu angielskim, nazywany przez wiele osób „Wielkopolskimi Łazienkami”. W 2017 roku Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy zostało laureatem w konkursie Zabytek Zadbany, otrzymując pierwsze miejsce w kategorii „Rewaloryzacja przestrzeni kulturowej i krajobrazu (w tym założenia dworskie i pałacowe)”.

Świętując kolejną edycję Europejskich Dni Dziedzictwa, Muzeum Ziemiaństwa przygotowało specjalną, plenerową wystawę fotografii Dziedzictwo zapisane w ogrodzie – historyczny spacer po dobrzyckim parku przedstawiających dobrzycki park w ujęciu historycznym oraz

współczesnym. Wystawa ukazuje zmiany jakie zachodziły w kompozycji przestrzennej ogrodu angielskiego, szacie roślinnej i układzie wodnym na przestrzeni lat. O wyznaczonych godzinach park będzie można zwiedzić z panem **Kazimierzem Balcerem**, autorem publikacji **Ogród angielski gustowny i w rośliny bogaty. Zarys dziejów założenia parkowego Dobrzycy**, wyróżnionej w konkursie Izabella 2016 w kategorii działalność naukowa i wydawnicza. Ponadto dla dzieci i młodzieży została przygotowana specjalna gra terenowa, którą będzie można odbyć samodzielnie, spacerując po parku.

Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:

Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, Zespół Pałacowo Parkowy

63-330 Dobrzyca, ul. Pleszewska 5a, tel. 62 7413 039

www.dobrzyca-muzeum.pl, sekretariat@dobrzyca-muzeum.pl

10.09.2017

W niedzielę **10 września** Gmina Krobia zaprasza na obchody Europejskich Dni Dziedzictwa w ramach **VII Festiwalu Tradycji i Folkloru w Domachowie**. Otwarcie Festiwalu o godz. **15.00**.

W czasie Festiwalu będzie można obejrzeć

wystawę fotograficzną „Krajobraz Dziedzictwa – Dziedzictwo Krajobrazu”.

Plac festiwalowy przy świetlicy wiejskiej – Domachowo 47, parking przy placu festiwalowym.

Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:

Gmina Krobia

63-840 Krobia, Rynek 1, tel. 65 5711111

krobia@krobia.pl, www.krobia.pl

12-14.09.2017

Z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa **Muzeum Początków Państwa Polskiego** w Gnieźnie zaprasza szkoły na bezpłatne zwiedzanie Muzeum z muzealnikami, które odbędzie się w dniach **12-14 września** w godz. **9.00-14.00**.

Zapisy: 61 426 46 41 w. 210.

Zazwyczaj muzea zwiedzamy w ciszy, przyglądając się w skupieniu zabytkom zza muzealnych gablot. Po przejściu wszystkich sal wystawowych opuszczamy takie miejsce z uczuciem niedosytu. Podczas tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa młodzież szkolna będzie miała okazję do spotkania się z historykami i archeologami, którzy ożywią eksponaty swoimi opowieściami.

Wstęp wolny. Zapraszamy!

Organizator:

Muzeum Początków Państwa Polskiego

62-200 Gniezno, ul. Kostrzewskiego 1, tel. 61 4264641

e-mail: sekretariat@mppp.pl, www.muzeumgniezno.pl

9.09.2017

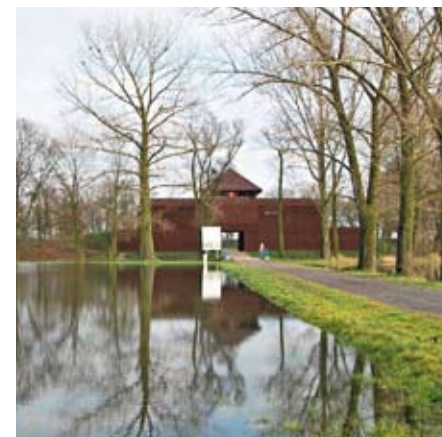

W sobotę **9 września** zapraszamy do Grzybowo w godz. **10.00-16.00**.

Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie zlokalizowany jest w miejscowości Grzybowo (Rabieżyce) niedaleko Wrześni. Czytelne w terenie grodzisko obejmuje powierzchnię 4,7 hektara. Kształt grodu zbliżony jest do czworoboku o zaokrąglonych narożnikach. Otoczone jest wałem, którego pozostałości obecnie sięgają do 9 metrów wysokości. Od strony wschodniej widoczne jest obniżenie w wałach, co sugeruje, iż w tym miejscu zlokalizowane było główne wejście do grodu. Drugie wejście widoczne jest od strony północnej, gdzie zbiegają się dwa ramiona wału nieznacznie zachodzące jedno na drugie. Dzisiejsze wnętrze grodu jest niemal idealnie płaskie – tworzy dość jednolitą powierzchnię z niewielkim stawem czytelnym w partii północno-wschodniej. Pierwotnie gród został posadowiony wśród podmokłych łąk. Na zewnątrz grodu, od strony zachodniej płynęła niewielka rzeka Struga (zwana też Rudak), a po stronie północnej i południowej znajdowały się tereny silnie podmokłe.

Początki grodu w Grzybowie można określić na lata 20. i 30. X wieku. Pierwotna konfiguracja miejsca, gdzie stanęło założenie grodowe, nie była tak jednolita jak sugeruje to obecne ukształtowanie terenu. Wydaje się, że najpierw powstał niewielki gród w partii północno-zachodniej czytelnego obecnie założenia grodowego. Gród ten miał dość regularny kształt – o zarysie zbliżonym do koła. A jego średnica wewnętrzna wynosiła około 40 metrów. Jądro wału starszego grodu miało szerokość około 17 metrów. Od zewnątrz, przed rozsunięciem, wał ten zabezpieczała odsadzka z charakterystycznymi hakami (utworzonymi dzięki zachowaniu fragmentów bocznych konarów drewnianych bali). Drewno wykorzystywane przy budowie wału to przede wszystkim dęby. Konstrukcje uzupełniano innymi gatunkami drewna, głównie jesionowym.

Nawiązując do tematyki przewodniej EDD 2017 „Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo

krajobrazu” chcemy pokazać Grzybowski gród jako zapis działalności pokoleń naszych przodków. Odżyje czas miniony – zapraszamy do gry terenowej **W poszukiwaniu Piastów na Grzybowskim grodzie**, ale i do poznania i przejścia **Ścieżką Edukacji Ekologicznej Grodu w Grzybowie** (powstała w roku 2015 z dotacji FOŚiGW w Poznaniu). Zapraszamy na wyprawę która przeniesie uczestników do wczesnośredniowiecznego grodziska, w którym poznają historię i życie codzienne X-XI wieku.

W programie:

- **10.00-16.00** zwiedzanie z przewodnikiem wystawy archeologicznej **Gród Grzybowo – między plemieniem a państwem**
 - **10.00-16.00 GAMA** – Grzybowska Akademia Małego Archeologa
 - **10.00-16.00** gra terenowa **W poszukiwaniu Piastów na Grzybowskim grodzie**
 - **10.00-16.00 Ścieżka Edukacji Ekologicznej Grodu w Grzybowie**
 - **13.00** wykład **Historia naszego miasta, naszej wsi – czy znamy naszą przeszłość?** – mgr **Jacek Wrześniński** (Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie)
- Serdecznie zapraszamy.
Wstęp wolny!

Organizator:

Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie – oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy

62-300 Września, Grzybowo 10A, tel. 61 8800076, 507513798

e-mail: grzybowo@lednica.pl, www.lednicamuzeum.pl

www.lednica.pl, facebook.com/rezerwatgrzybowo

16.09.2017

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu zaprasza **16 września** w godz. **18.00-21.00** do swojej Filii nr 4 przy al. Wolności 27 na prezentację najcenniejszych starych ksiąg, jakie Miejska Biblioteka Publiczna zakupiła na aukcjach lub zostały podarowane przez osoby prywatne pt. **Perły Biblioteki... Kontynuacja.**

Zaprezentowane zostaną starodruki pochodzące z lat 1620-1793, których wspólną cechą jest miejsce wydania – Kalisz – mają wielowiekowe tradycje drukarskie. Prezentacja wpisana jest w miejskie obchody Nocy Kultury, która odbędzie się w dniach 16/17 września.

Naprzeciwko budynku, w którym mieści się Filia nr 4, znajduje się parking miejski. Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka
62-800 Kalisz, ul. Łazienna 6, tel. tel. 62 7573430
e-mail: biblio@mbp.kalisz.pl, www.mbp.kalisz.pl

5-15.09.2017

Polskie Towarzystwo Historyczne oddział w Kaliszu i III LO im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu ogłaszają **Międzyszkolny Konkurs Fotograficzny** dla szkół uczniów gimnazjalnych, podstawowych i ponadgimnazjalnych.

Konkurs odbędzie się w dniach **5-15 września** 2017 roku.

Uczestnicy będą mieli do wykonania kompozycje fotograficzne składające się z zestawienia starych zdjęć wybranych obiektów ze zdjęciami zrobionymi przez uczestników w trakcie konkursu. W konkursie liczy się uchwycenie zmian w krajobrazie miasta na przestrzeni lat, wieków lub miejsc, które utrzymały pierwotny kształt na tle zmieniającego się otoczenia. W piątek

15 września w godz. **11.00-14.00** odbędzie się wystawa prac.

Również w piątek **15 września** Polskie Towarzystwo Historyczne oddział w Kaliszu i III LO im. M. Kopernika w Kaliszu zapraszają na **Grę uliczną** dla szkół uczniów gimnazjalnych, podstawowych i ponadgimnazjalnych. Uczestnicy będą mieli do wykonania zadania w punktach wyznaczonych na podstawie współczesnych i starych map miasta. Zadania dotyczyć będą zmian w krajobrazie miasta i jego dziedzictwa kulturowego.

Początek gry **Rezerwat Archeologiczny** na Zawodziu o godz. 11.00, zakończenie w III LO im. M. Kopernika w Kaliszu o godz. 14.00.

Serdecznie zapraszamy!

III LO im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu
62-800 Kalisz, ul. Kościuszki 10, tel. 62 7672036
e-mail: sekretariat@kopernik.kalisz.pl
www.kopernik.kalisz.pl

Organizatorzy:
Polskie Towarzystwo Historyczne – Oddział w Kaliszu
62-800 Kalisz, ul. Nowy Świat 28-30
e-mail: pthkalisz@wp.pl

14.09.2017

Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk zaprasza **14 września** o godz. **10.00** do Villi Calisia na sympozjum naukowe i panel dyskusyjny pn. **Zabytkowe cmentarze kaliskie jako element wielokulturowego dziedzictwa narodowego – perspektywy i potrzeby ratowania.**

Proponowane sympozjum i panel dyskusyjny jest próbą podjęcia zabiegów wokół ratowania zabytkowych cmentarzy kaliskich (katolickiego,

ewangelickiego i prawosławnego), usytuowanych w centrum miasta. Nekropolie są wyjątkowym zespołem – tak przestrzennym, jak kulturowym – świadczącym o wielokulturowej tradycji Kalisza, unikatowym w skali Wielkopolski i wyjątkowym w Polsce ze względu na swoje położenie w bliskim sąsiedztwie w centrum miasta. Pocho-
wano na nich wiele osób zasłużonych dla Kalisza, Wielkopolski i kraju. Kaliskie Towarzystwo

Przyjaciół Nauk, jako organizacja o ustalonej renomie naukowej, pragnie zorganizować, wykorzystując swój potencjał merytoryczny, sympozjum naukowe obrazujące historię, stan obecny i problemy związane z zachowaniem tego dziedzictwa kulturowego. Pragniemy, aby spotkanie to stało się punktem wyjścia do dyskusji wszystkich zainteresowanych stron oraz podjęcia dalszych działań mających na celu ochronę tego cennego zespołu.

Villa Calisia znajduje się w centrum miasta, przy Al. Wolności 4. Zarówno przed budynkiem, jak i w jego najbliższym sąsiedztwie usytuowano parkingi. Oś widokową alei zamyka modernistyczny gmach Teatru im. Wojciecha Bogusławskiego z charakterystyczną kolumnadą w fasadzie.

Wstęp wolny.
Serdecznie zapraszamy!

Organizator:
Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
62-800 Kalisz, ul. Bankowa 9
e-mail: ktpn.kalisz@wp.pl

16.09.2017

Kaliski Oddział PTTK im. Stanisława Graeego zaprasza w sobotę **16 września** na **X Rajd ŚLADAMI PRZODKÓW.**

Start o godz. **8.50** przed Ratuszem na Rynku Głównym. Stąd po otrzymaniu kart pracy drużyny wyruszą na rajd, by dotrzeć do **11.45** do Regionalnej Pracowni Krajoznawczej przy ul. Łódzkiej 29 a w Kaliszu.

Wstęp wolny.
Serdecznie zapraszamy!

Organizator:
Kaliski Oddział PTTK im. Stanisława Graeego
62-800 Kalisz, ul. Targowa 2 tel. 62 5982433, 509360171
e-mail: pttk.kalisz@poczta.fm, www.pttk.kalisz.pl

19.09.2017

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu oraz Ośrodek Kultury Plastycznej „Wieża Ciśnień” w Kaliszu zapraszają we wtorek **19 września** o godz. **17.00** do siedziby Biblioteki Głównej przy ul. Legionów 66 na:

- wykład prof. **Zbigniewa Pilarczyka** z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu pt. **Zjazd monarchów i wielkie manewry w Kaliszu 1835 roku**
- wystawę wielkoformatowych map wraz z komentarzem, ukazujących manewry pod Kaliszem w 1835 roku – przed budynkiem Biblioteki Głównej (wrzesień)
- prezentację makiety manewrów, przygotowanej przez młodzież podczas zajęć wakacyjnych,

w wypożyczalni Biblioteki Głównej (ekspozycja w dniach 19-30 września).

Prof. UAM dr hab. **Zbigniew Pilarczyk** jest Kierownikiem Zakładu Historii Wojskowej w Instytucie Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Oryginały prezentowanych map (miedzioryty kolorowane ręcznie) pochodzą z albumu wydane dla upamiętnienia zjazdu i ukazują rozmieszczenie oraz ruchy poszczególnych jednostek wojskowych w kolejne dni zjazdu (60 tys. żołnierzy). Obok Kalisza odnajdujemy na nich także miejscowości jak Kościelna Wieś, Warszówka, Kokanin, Opatówek, Russów i in.

Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizatorzy:

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka

62-800 Kalisz, ul. Łazienna 6, tel. tel. 62 7573430

e-mail: biblio@mbp.kalisz.pl, www.mbp.kalisz.pl

Ośrodek Kultury Plastycznej „Wieża Ciśnień” w Kaliszu

16.09.2017

Kościół Boży w Chrystusie w Kaliszu zaprasza w sobotę **16 września** do Sali artKlubu Towarowa, ul. Towarowa 1 w godzinach **17.00-22.00** na wydarzenie pt. **Dziedzictwo Kultury Żydowskiej w Kaliszu**

W programie:

- wystawa historyczna
- koncert i warsztaty – muzyka, taniec, kuchnia żydowska.
- wykład historyczny na temat **Historii Żydowskiej Społeczności miasta Kalisza**.

Kościół Boży w Chrystusie w Kaliszu realizuje projekt „Znowu Razem” poświęcony pamięci Społeczności Żydowskiej w Kaliszu. Poprzez działania edukacyjne i kulturalne pragniemy zapoznać dzisiejszych mieszkańców Kalisza z przeszło 700 letnią historią współistnienia społeczności polskiej i żydowskiej w naszym mieście.

Mamy do zaoferowania dla zwiedzających: koncerty, warsztaty kulinarne i taneczne, ciekawe

wystawy, wiele pamiątek, w tym XVII-wieczna TORA udostępniona dzięki uprzejmości Gminy Żydowskiej.

Serdecznie zapraszamy

Wstęp wolny

Organizator:

Kościół Boży w Chrystusie w Kaliszu

62-800 Kalisz, ul. Towarowa 1

13.10.2017

Wysoki kunszt rzemieślniczy wyrobów wykonanych na przełomie XIX i XX w. oraz maszyn i urządzeń służących do ich manufakturowej produkcji obejrzymy w **Muzeum Stolarstwa**

i **Biskupizny** w Krobi koło Gostynia.

Serdecznie zapraszamy do Krobi w piątek **13 października** o godz. **14.00**, gdzie będzie można zobaczyć zachowany w całości Warsztat Ślusarsko-Mechaniczny **Teofila Kowandego**, producenta rowerów sprzed 100-lat.

Muzeum Stolarstwa i Biskupizny to miejsce unikatowe w skali europejskiej. Mieści się w budynku Fabryki Mebli powstałej w 1922 roku. Przetrwiała ona w niezmienionej formie do dnia dzisiejszego, a maszyny i narzędzia wykorzystane do wyposażenia stolarni sięgają swą historią połowy XIX wieku. W Muzeum znajduje się również Izba Biskupiańska poświęcona lokalnemu folklorowi. Biskupizna to najmniejszy mikroregion folklorystyczny w Polsce, którego bogata historia i kultura kultywowana jest do dziś i zachwyca swą muzyką, strojem i obyczajami.

Serdecznie zapraszamy.

Wstęp wolny!

Organizator:

Fundacja Ziemi Krobskiej im. prof. Rajmunda Teofila Hałasa
63-840 Krobia, ul. Ogrodowa 13, tel. 501065535, 512310512
e-mail: muzeumkrobia@gmail.com, www.muzeum-krobia.pl

10 i 17.09.2017

Od maja do końca grudnia br roku w Muzeum Okręgowym w Lesznie czynna jest wystawa pt. **Stolice wielkopolskiego protestantyzmu. Leszno i Śmigiel – współistnienie wyznań**. Przez ponad trzysta lat protestanci stanowili większość mieszkańców i odcisnęli wyraźne piętno na kształcie miasta. Ekspozycja opowiadająca o dziejach wspólnego zamieszkiwania braci czeskich, luteran, ewangelików reformowanych będzie stanowić punkt wyjścia dla wykładu i spaceru.

10 września

• **godz. 16.00** zapraszamy na wykład pt. **Architektura kościołów protestanckich w Lesznie i okolicy** do Galeria Sztuki Muzeum Okręgowego w Lesznie na ul. Narutowicza 31.

17 września

• **godz. 16.00** na spacer **Śladami protestantów w Lesznie**, który rozpocznie się w Galerii Sztuki Muzeum Okręgowego ul. Narutowicza 31.

Galeria Sztuki Muzeum, ul. Narutowicza 31 znajduje się w śródmieściu. Jest to ulica jednokierunkowa. Parking miejski znajduje się za Galerią

Sztuki oraz na ul. Narutowicza. W niedzielę parking jest bezpłatny.

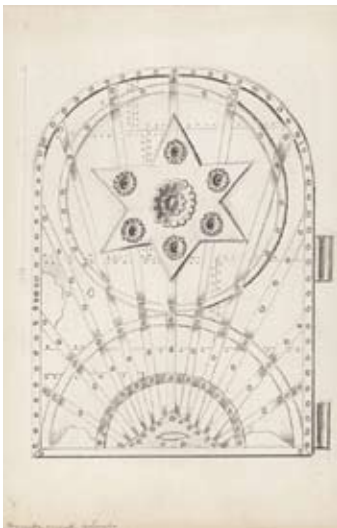
Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:

Muzeum Okręgowe w Lesznie

64-100 Leszno, pl. J. Metziga 17, tel. 65 5296140 w. 27
e-mail: sekretariat@muzeum.leszno.pl, www.muzeum.leszno.pl

Dziedzictwo tradycji – tradycja dziedzictwa. Techniki artystyczne narzędziem Konserwatora – taki tytuł będzie nosić wystawa prezentowana od 29 września do 27 października br. w siedzibie Archiwum Państwowego w Lesznie, przy ul. Solskiego 71. Przedstawione zostaną na niej zbiory dokumentacji przechowywane w AP, w siedzibie Miejskiego Konserwatora Zabytków w Lesznie oraz w archiwum Pracowni NID w Trzebinach. Dokumentację wystawianych obiektów sporządzono różnymi technikami. Elewacje kamienic wschowskich wykonano w latach 70. XX w. ołówkiem i piórkiem kreślarskim oraz w technice fotografii czarno-białej. Nieistniejące już bramy i furty leszczyńskich obiektów sakralnych **Leon Rozpendowski** utrwalił w latach 1922-1944 ołówkiem i akwarelą. Przedstawiają one wysoki kunszt leszczyńskich kowali wykonujących swoje dzieła od połowy XVII w. do przełomu XIX/XX wieku. Także prezentowane obiekty z zasobu Archiwum przedstawiają wysoki kunszt dokumentującego.

Otwarcie wystawy nastąpi **29 września** o godz. **12.00**. Serdecznie zapraszamy

Organizatorzy:

Archiwum Państwowe w Lesznie

64-100 Leszno, ul. Ludwika Solskiego 71

tel. 65 5269719, fax. 65 5299756

e-mail: info@archiwum.leszno.pl, www.archiwum.leszno.pl

16.09.2017

Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Wsi Moszczanka i Skrzebowa zaprasza w sobotę **16 września** na Rajd pieszo-rowerowy śladem zabytków Skrzebowej i Moszczanki, promujący nowy quest rowerowy. Start rajdu w godz. **10.00-11.00**. Grupy i indywidualni turyści zgłaszają się na starcie – obok świetlicy wiejskiej w Moszczance (gmina Raszków, powiat ostrowski), tam otrzymują ulotki questowe (do wyboru quest pieszy i rowerowy) oraz pamiątkowe znaczki. Zwiedzanie okolicy z questem pieszym bądź rowerowym trwa ok. 1,5 godziny. Zakończenie rajdu ok. godz. 12.00 wspólnym posiłkiem.

W ramach imprezy odbędą się:

- prezentacja nowego questu rowerowego prowadzącego drogami Skrzebowej, Moszczanki i Bieganina, którego głównym punktem są ruiny XVII-wiecznej kaplicy loretańskiej w Skrzebowej.
- rozstrzygnięcie ogólnopolskiego konkursu fotograficznego **Szlak dzwonnice loretańskie**
- promocja nowej publikacji pt. **Polskie kaplice**

i **dzwonnice loretańskie**, będącej efektem projektu **Nasze Loreto – ogólnopolski szlak kaplic loretańskich**, realizowanego w ramach programu „Patriotyzm Jutra” ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie.

Rajd pieszo-rowerowy śladami zabytków Skrzebowej, Moszczanki i Bieganina w gm. Raszków (powiat ostrowski) jest podsumowaniem tegorocznej edycji projektu „Nasze Loreto – ogólnopolski szlak kaplic loretańskich”. Na trasie rajdu znajdują się zabytkowe ruiny kaplicy loretańskiej z XVII wieku, kościół katolicki, cmentarze katolicki i poewangelicki z cennymi nagrobkami, dawna karczma i pałac a także atrakcje przyrodnicze w otoczeniu doliny Ołoboku. W ramach imprezy odbędą się: prezentacja nowego questu rowerowego, podsumowanie ogólnopolskiego konkursu fotograficznego poświęconego dzwonnicom loretańskim oraz promocja publikacji „Polskie kaplice i dzwonnice loretańskie”.

Serdecznie zapraszamy

Wstęp wolny

Organizator:

Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Wsi Moszczanka i Skrzebowa

63-440 Raszków, Moszczanka 68

moszczanka@osw.pl, www.moszczanka.osw.pl, ww.loreto.osw.pl

16-17.09.2017

W ramach tegorocznej edycji Europejskich Dni Dziedzictwa zapraszamy **16 września** – godz. **11.00-15.00** i **17 września** – godz. **12.00-15.00** rodziny z dziećmi do zabawy edukacyjnej w formie puzzli wielkoformatowych – **Przeszłość ukryta w krajobrazie**.

Układając puzzle dzieci będą mogły przekonać się jak z upływem czasu zmienia się krajobraz wokół nas. Poprzez układanie i dopasowywanie do siebie poszczególnych elementów krajobrazu z różnych czasów, staną się „architektami” tego krajobrazu, wyobrażając sobie, jak mogło wyglądać życie i otoczenie ludzi w przeszłości oraz co z dawnych czasów mogło przetrwać do dziś. Puzzle wielkoformatowe przeznaczone są dla całej rodziny. Dodatkową atrakcją będą aktywności w formie warsztatów plastycznych, na których dzieci samodzielnie wykonają niektóre elementy krajobrazu.

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu to Instytucja już na stałe wrosła w pejzaż instytucji kulturalnych miasta Poznania. Istnieje od ponad 150

lat. To właśnie tutaj znajduje się sławny i unikalny w tej części Europy obelisk Ramzesa II, tutaj też można obejrzeć oryginalne egipskie artefakty, słynne wołki z Bytnia i wiele innych ciekawych zabytków z Wielkopolski i Afryki. Badania w Wielkopolsce i w Afryce stanowią główne profile działalności Muzeum.

Nie zapominamy też o archeologii Poznania, inicjując i uczestnicząc w wielu przedsięwzięciach, ważnych dla studiów nad problematyką miasta wczesnolokacyjnego. Jesteśmy instytucją muzealną, nastawioną na kontakt z szerokim i wymagającym odbiorcą, upowszechniającą dorobek naszej nauki i popularyzującą wiedzę o przeszłości. Temu właśnie służą wystawy, nierzadko zaskakujące ciekawymi i nowatorskimi formami ekspozycji oraz przyciągające publiczność atrakcyjną tematyką.

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu jest Miejską Instytucją Kultury, finansowaną z budżetu Miasta Poznania.

Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu – Pałac Górków
61-781 Poznań, ul. Wodna 27, tel. 61 8528251, fax. 61 8531010
e-mail: muzarp@man.poznan.pl, www.muzarp.poznan.pl

9-10 i 16-17.09.2017

Sobota 9 września

- godz. **11.00**, warsztaty dla dzieci **Wycieczka do krainy grodów**. Miejsce: Rezerwat Archeologiczny Genius loci, ul. ks. I. Posadzego 3, Poznań.

Zapraszamy na wyprawę do niezwyklej krainy, w której przed 1000 lat powstawały tajemnicze twierdze. Najmłodszy będą mogli dowiedzieć się, dlaczego i w jaki sposób Słowianie budowali grody - obiekty otoczone potężnymi obwarowaniami, które jeszcze dziś można zaobserwować w trakcie wycieczek po Wielkopolsce. Warsztaty połączone będą z zabawą drewnianą makietą grodu poznańskiego, wykonaną przez Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych w Poznaniu.

Warsztaty dla dzieci w wieku 6-12 lat. Ilość miejsc ograniczona; zgłoszenia: na adres

rezerwat@muzarp.poznan.pl oraz pod numerem telefonu: 61 852 21 67 w godzinach pracy Rezerwatu Archeologicznego.

Sobota 16 września

- godz. **12.00-16.00** – gra miejska **Tropem zaginionego grodziska**. Miejsce: Rezerwat Archeologiczny Genius loci, ul. ks. I. Posadzego 3 oraz teren Ostrowa Tumskiego, Poznań. Do udziału w zabawie zapraszamy rodziny, grupy znajomych etc.

Dzięki przygotowanym wskazówkom drużyna odkryje sekrety grodu, który przed 1000 lat powstał na Ostrowie Tumskim w Poznaniu. Rozwiązywanie kolejnych zagadek pozwoli poznać tajemnice piastowskiej twierdzy a uczestnicy przekonają się, że ślady przeszłości często kryją się tuż pod naszymi stopami.

Zabawa przeznaczona dla dzieci od 6 r.ż. wraz z opiekunami, rodzin, młodzieży i dorosłych. Obowiązują zapisy; ilość miejsc ograniczona. Zgłoszenia: na adres rezerwat@muzarp.poznan.pl oraz pod numerem telefonu: 61 852 21 67 w godzinach pracy Rezerwatu Archeologicznego.

Niedziele 10 i 17 września

- godz. **10.00-15.00** bezpłatne zwiedzanie ekspozycji Rezerwatu Archeologicznego, prezentującej wczesnośredniowieczne umocnienia grodu poznańskiego.

Rezerwat Archeologiczny Genius loci jest placówką Muzeum Archeologicznego w Poznaniu zlokalizowaną na Ostrowie Tumskim. To przede wszystkim „miejsce dobrych pomysłów”, do których inspirację stanowią oryginalne umocnienia grodu poznańskiego z okresu średniowiecza i renesansu.

Rezerwat został otwarty w 2012 r. Jego nazwa – Genius loci (łac. Duch opiekuńczy), nawiązuje do tradycji szczęśliwych, wybranych miejsc, posiadających swego ducha opiekuńczego. W tym łacińskim określeniu skupia się wyjątkowy charakter Ostrowa Tumskiego, od ponad 1000 lat nieodłącznie związane z historią naszego kraju i miasta.

Zwiedzanie rezerwatu rozpoczyna film wykonany w technologii 3D. Następnie zwiedzający przechodzą na ekspozycję, by ujrzeć oryginalne relikty monumentalnych wałów sprzed tysiąca lat. Jeszcze lepszemu zrozumieniu funkcjonowania systemu fortyfikacyjnego pomaga obraz holograficzny i multimedialne kioski, a także otwarta w 2016 r. nowa wystawa stała **Pokolenie 966 – świt wielkich przemian**. Rezerwat jest zatem miejscem, które łączy tradycję z nowoczesną technologią, co przyciąga turystów.

Rezerwat Archeologiczny „Genius loci” jest Miejską Instytucją Kultury finansowaną z budżetu Miasta Poznania.

Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:
Rezerwat Archeologiczny Genius Loci – przekrój poznań
61-108 Poznań, ul. Ks. I. Posadzego 3, tel. 61 8522167
e-mail: rezerwat@muzarp.poznan.pl, www.muzarp.poznan.pl/rezerwat

9-10.09.2017

Z okazji 25. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa odbywających się w tym roku pod hasłem „Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu” Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk pragnie serdecznie zaprosić na wystawę pt. **Siedziba Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w przestrzeni miasta i regionu** poświęconą historycznemu gmachowi na mapie Poznania oraz fundatorowi siedziby – **Sewerynowi Mielżyńskiemu** – kolekcjonerowi, miłośnikowi i mecenasowi sztuki. Wystawa ta wraz z towarzyszącym jej wykładem o Sewerynie Mielżyńskim ukazuje ważne kulturowe i naukowe dziedzictwo Poznania, a także istotny fragment historii miasta.

Wystawa „Siedziba Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w przestrzeni miasta i regionu” ukazująca zarówno ewolucję gmachu PTPN, jak

i losy fundatora siedziby Seweryna Mielżyńskiego – kolekcjonera, miłośnika i mecenasu sztuki zostanie zaprezentowana w Sali Posiedzeń PTPN przy ul. S. Mielżyńskiego 27/29 w Poznaniu. Celem wystawy oraz wykładu jest ukazanie ponad 100-letniego gmachu PTPN jako kulturalnego i naukowego dziedzictwa Poznania.

Wystawa będzie otwarta w sobotę **9 września** w godz. **10.00-14.00** z wykładem poświęconym Sewerynowi Mielżyńskiemu zaplanowanym na godz. **12.00**, a także w niedzielę **10 września** godz. **16.00-20.00** z wykładem poświęconym Sewerynowi Mielżyńskiemu zaplanowanym na godz. **18.00**.

Serdecznie zapraszamy
Wstęp wolny

10 i 17.09.2017

Koło Przewodników PTTK im. M. Mottego zaprasza na Przechadzki po Poznaniu:

Niedziela 10 września

Spacer pt. **Jezuici w krajobrazie miasta** poprowadzi **Justyna Hildebrant**. Spotkanie o godz. **11.00** na pl. Kolegiackim przy koziółkach.

Podczas tego spaceru proponujemy prześledzenie, w jaki sposób przez 200 lat od momentu przybycia do Poznania Zakon Jezuitów odcisnął swoje piętno na krajobrazie miasta. Chodzi tu jednak zarówno o dosłowny krajobraz (architektura obiektów) jak i dziedzictwo w dziedzinie kultury, nauki, oświaty itp. Sprawdzimy też jak to, co pozostawili po sobie jezuici funkcjonuje w dzisiejszym Poznaniu. Spacer trwa ok. 2 godziny.

Niedziela 17 września

Spacer pt. **Stary Browar – przemysłowe akcenty w krajobrazie Poznania** poprowadzi **Kamila Rawluk**. Spotkanie o godz. **11.00** na skwerze przy pomniku Cyryla Ratajskiego.

Na przykładzie przemysłowego obiektu, jakim jest dawny Browar Huggerów chcemy ukazać jak tego typu obiekty funkcjonują w zmiennej formie i przeznaczeniu. Zobaczymy jak po gruntownej przebudowie nieczynny już browar na nowo wpisał się w krajobraz miasta, jak jego XIX-wieczna architektura prezentuje się na tle nowoczesnej architektury miasta. Spacer trwa ok. 2 godziny.

Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

61-725 Poznań, ul. S. Mielżyńskiego 27/29, tel. 61 8527441,
e-mail: sekretariat@ptpn.poznan.pl, www.ptpn.poznan.pl

Organizator:

Koło Przewodników PTTK im. Marcellego Mottego

61-841 Poznań, pl. Kolegiacki 16, tel./fax. 61 8530397
e-mail: mottur@op.pl, www.przewodnicy-pttk.org

W sobotę **16 września** w godzinach **11.00-18.00 Projekt Kolegiaty Poznań** zaprasza na spotkanie z archeologami odkrywającymi tajemnice **Kolegiaty pw. Marii Magdaleny** w Poznaniu.

Na terenie wykopalisk prowadzonych na Placu Kolegiackim będzie można wysłuchać opowieści o pracy archeologów, zapoznać się z niezwykłą historią najwyższego kościoła w mieście, którego ślady pozostały tylko pod ziemią, a także dowiedzieć, jak żyli mieszkańcy dawnego Poznania. Najmłodsi zwiedzający będą mogli wziąć udział w interaktywnych zajęciach prowadzonych przez studentów, a każdy z uczestników spotkania będzie miał możliwość podjęcia próby wykonania rysunku archeologicznego.

Przygotowana zostanie także wystawa najciekawszych zabytków wydobytych z wnętrza Kolegiaty oraz prezentacja filmów 3D z rekonstrukcjami kościoła oraz odnalezionych w nim skarbów.

Szczegółowe informacje można znaleźć na pro-

filu Projekt Kolegiaty Poznań na portalu Facebook www.facebook.com/ProjektKolegiatyPoznan.

Serdecznie zapraszamy!

Organizator:

Projekt Kolegiaty

61-841 Poznań, Plac Kolegiacki, tel. 696 093 718,

www.projektkolegiata.amu.edu.pl, e-mail: projektkolegiata@gmail.com

16.09.2017

17.09.2017

W niedzielę **17 września** zapraszamy na **117 LAT Z KOLEJKĄ W ŚMIGLU** na terenie Stacji Śmigiełskiej Kolei Wąskotorowej. Wydarzeniem ogólnodostępnym na **Śmigiełskiej Kolei Wąskotorowej** będą towarzyszyć dodatkowe atrakcje.

Zespół Śmigiełskiej Kolei Wąskotorowej jest przykładem unikalnej już we współczesnym krajobrazie kolei wąskotorowej, która na początku XX wieku była powszechną formą kolejowego transportu lokalnego. Jest jednym z nielicznych przykładów inżynierii, techniki i budownictwa tego okresu. Świadczy o tym zachowana niemal w całości infrastruktura, na którą składają się zabudowania stacyjne w Śmiglu pochodzące

z początku ubiegłego stulecia, urządzenia lokomotywowni z czasów uruchomienia kolejki oraz funkcjonujące do dziś torowisko.

Śmigiełska Kolej Wąskotorowa, zwana pierwotnie: Śmigiełskie Koleje Powiatowe, stanowiła własność powiatu śmigiełskiego. Jej budowę rozpoczęto w 1898 roku, a otwarta została 17 września 1900 roku. Jako pierwszy oddano do użytku odcinek od Krzywina do Starego Bojanowa. Następnie uruchomiona została linia ze Starego Bojanowa przez Śmigiel do Wielichowa, potem oddano do użytku odcinki: Wielichowo – Ujazd oraz Wielichowo – Rakoniewice. Szerokość torów kolejki wynosiła początkowo 1000 mm. W 1951 roku zmniejszono ją do 750 mm – stąd jej nazwa potoczna: „kolejka wąskotorowa”. Po II wojnie światowej w 1949 roku kolejkę przejęły Polskie Koleje Państwowe, które w latach 1951-1952 dokonały przebudowy torowiska oraz modernizacji i wymiany taboru. Od grudnia 2004 r. działa **Stowarzyszenie Przyjaciół Śmigiełskiej Kolejki Wąskotorowej**.

Kolejka jest wpisana do rejestru zabytków jako Zespół Śmigiełskiej Kolei Dojazdowej. Składa się na niego 6 budynków oraz torowisko na odcinku 12 km.

Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:
Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Śmiglu
 64-030 Śmigiel, ul. hm. Zbigniewa Łukomskiego 19
 tel. 65-5180127, 65-5180037
 e-mail: kolejka@zgkim-smigiel.pl, www.kolejka.smigiel.pl

15.10.2017

Muzeum Ziemi Nadnoteckiej zaprasza na wystawę **Evangelium – o związkach protestantów i katolików między Notecią, Gwdą i Drawą w 500. rocznicę wystąpienia Marcina Lutra**. Otwarcie wystawy nastąpi **15 października** o godz. **17.00** w siedzibie Muzeum. Wystawę można będzie zwiedzać do 30 listopada.

Wystawa będzie miała charakter podsumowujący, a jej celem jest wyszukania związków między protestantami i katolikami na obszarze między Gwdą, Notecią i Drawą na przestrzeni pięciu wieków. Przygotowując wspomnianą wystawę, staramy się wyszukiwać przejawy współlistnienia religii, wywodzących się ze wspólnego korzenia.

Na wystawie będzie można zobaczyć:

- sakramentalia od XVII-XX wieku wykorzystywane w różnych okresach czasu w kościołach katolickich i ewangelickich, pochodzące ze świątyń regionu (Trzcianki, Siedliska, Róży, Łomnicy, Kępy, Nowej Wsi czy Biernatowa)
- dokumenty od XVII-XX wieku związane z katolikami i ewangelikami w regionie z Archiwum Państwowego w Poznaniu, Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu, Archiwum Diecezjalnego w Koszalinie oraz z Muzeum Ziemi Nadnoteckiej w Trzciance z prywatnych kolekcji

- bogatą bazę fotograficzną, ilustrującą najważniejsze miejsca związane z wydarzeniami dotyczącymi przemian religijnych w regionie (Tuczo – pałac, Skrzatusz - kościół, Wałcz, Trzcianka, Siedlisko, Róża Wielka, Łomnica, Kępa, Nowa Wieś, Biernatowo, Dzierżążno Małe, Dzierżążno Wielkie, Krzyż)
- drzewo genealogiczne rodu Turczyńskich
- kalendarium rozwoju protestantyzmu w północnej Wielkopolsce, opracowane na podstawie źródeł i literatury.

Muzeum jest otwarte dla zwiedzających od poniedziałku do piątku, w godzinach 10.00-16.00, zaś w sobotę od 11.00-16.00.

W soboty wszystkie muzealne wystawy czasowe są prezentowane za darmo.

Muzeum znajduje się w centrum miasta, 200 metrów od Placu Poczтового oraz kościoła p.w. **św. Jana Chrzciciela**. Przed Muzeum znajdują się miejsca parkingowe. Muzeum zajmuje dwa budynki po przeciwnych stronach ulicy Żeromskiego pod numerami 36 a i 7.

Muzeum planuje zorganizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży związanych z rozwojem protestantyzmu w regionie.

Serdecznie zapraszamy.

Organizator:
Muzeum Ziemi Nadnoteckiej w Trzciance
 64-980 Trzcianka, ul. Żeromskiego 7 i 36 a, tel. 67 2162446
 mail: mzntrzcianka@wp.pl, http://mzntrzcianka.pl

15 i 17.09.2017

Piątek 15 września

Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich zaprasza uczniów **15 września** na Rajd edukacyjny: **Co zostało po ewangelikach**. Początek o godz. **9.00** przed kościołem **Świętego Ducha** we Wrześni.

Na trasie: kościół ewangelicki w Miłosławiu,

cmentarz ewangelicki w Sokolnikach, Bierzgliń, Węgierekach i Gonicach

Niedziela 17 września

Zapraszamy wszystkich o godz. **18.00** do siedziby Muzeum przy ul. Dzieci Wrzesińskich 13 na otwarcie wystawy, prezentację publikacji i prelekcję pt. **Kościoły, kaplice i cmentarze ewangelickie ziemi wrzesińskiej**.

W tegorocznej edycji EDD prezentujemy i zwracamy uwagę na dziedzictwo jakie zostawili ewangelicy. Powiat wrzesiński jest jedynym miejscem, gdzie zachowały się wszystkie kościoły ewangelickie. Są one obecnie użytkowane przez katolików lub na cele kulturalne. Różnie bywa natomiast z cmentarzami.

O część dbają osoby fizyczne, stowarzyszenia, samorządy. Jest też część zupełnie zapomniana i pozostawiona losowi. Warto przypominać i wskazywać te zabytkowe miejsce. Przyczynić się to może do ich uratowania.

Serdecznie zapraszamy. Wstęp wolny!

Organizator:

Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich
62-300 Wrzesnia, ul. Dzieci Wrzesińskich 13, tel. 61 4360192
e-mail: muzeum@wrzesnia.pl www.muzeum.wrzesnia.pl

6, 22 i 24.09.2017

Środa 6 września

• godz. **17.00** otwarcie wystawy **Krajobraz cmentarzy wyznaniowych w Polsce**. Otwarcie ekspozycji towarzyszyć będzie prelekcja i panel dyskusyjny wokół tematu opieki nad cmentarzami wyznaniowymi w powiecie wschowskim i leszczyńskim (siedziba Muzeum Ziemi Wschowskiej, pl. Farny 3). Ekspozycję będzie można obejrzeć do 28.09. 2017.

Piątek 22 września

• godz. **17.00** prezentacja filmu o fortyfikacjach w Polsce (NID Zielona Góra) połączona z wykładem prof. **Wojciecha Eckerta** (NID Zielona Góra) w siedzibie Muzeum, pl. Farny 3.

Niedziela 24 września

• godz. **14.00** w cyklu **Niedzielne Zabawy w Muzeum** warsztaty rodzinne poświęcone tematowi „Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu”
• godz. **15.00** **Tajny kod miasta – architektoniczny krajobraz Wschowy** – spacer

z historykiem sztuki

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

Organizator:

Muzeum Ziemi Wschowskiej

67-400 Wschowa, Pl. Zamkowy 2, tel. 65 5407461, fax 65 5402119
e-mail: sekretariatmuzeum@wschowa.pl, www.muzeum.wschowa.pl,

Laury Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla organizatorów wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2016 r. w woj. wielkopolskim

Ogólnopolski temat przewodni 24. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa – **Gdzie duch spotyka się z przestrzenią – świątynie, arcydzieła, pomniki**, dzięki zaangażowaniu organizatorów i koordynatorów – udało się przekuć w sukces. W kraju zorganizowano 1625 wydarzeń w 431 miejscowościach, w których udział wzięło 300 tysięcy zwiedzających. W województwie wielkopolskim 26 organizatorów przygotowało szereg wydarzeń, w których wzięło udział ok. 10 tys. osób.

Narodowy Instytut Dziedzictwa, chcąc uhonorować animatorów i organizatorów EDD zorganizował **II Ogólnopolską Galę EDD**, która odbyła się 21 listopada 2016 r. w Operze Wrocławskiej. Podczas uroczystości specjalne wyróżnienie NID za wkład w promocję Dni Dziedzictwa odebrali również organizatorzy EDD z województwa wielkopolskiego.

Laureatami NID za organizację EDD 2016 zostali:

- **Koło Przewodników PTTK im. Marcellego Mottego w Poznaniu**,
prezes – Stefan Żurek
- **Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyk w Kaliszu**,
dyrektor – Adam Borowiak
- **Muzeum Archeologiczne w Poznaniu**,
dyrektor – prof. Marzena Szmyt
- **Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni**,
dyrektor – Sebastian Mazurkiewicz
- **Gmina Krobia**
– burmistrz Sebastian Czwojda

na twoje zgłoszenie czekamy
do 31 października 2017 roku

zabytkomania

ogólnopolski konkurs filmowy

informacje o konkursie
na stronie www.nid.pl

 NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

25. Europejskie Dni Dziedzictwa
9-10 i 16-17 września 2017

Krajobraz dziedzictwa Dziedzictwo krajobrazu

Udział w wydarzeniach jest bezpłatny / www.edd.nid.pl

Patronat medialny:

Partner:

Koordynator ogólnopolski:

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
KRAJOBRAZU I ZIELONEJ ARCHITEKTURY

Patronat honorowy:

